

***Narodziny Słowa. Spektakl słowno-muzyczny*
wystawiony dla uczczenia 25 rocznicy założenia
Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW**

Dla uświetnienia jubileuszu Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW, Sekcja Teatralna Koła Literackiego przygotowała przedstawienie.

Spektakl, któremu nadaliśmy tytuł *Narodziny Słowa*, powstał ze zdumienia zadziwiającą zbieżnością wizji pojawiających się w późnej twórczości Juliusza Słowackiego, zwanej niekiedy mistyczną, i koncepcji Oliviera Messiaena, zawartych w komentarzach programowych do „Kwartetu na koniec Czasu”, „Dwudziestu spojrzeń na Dzieciątko Jezus” i „Transfiguracji”. Istnieje głębokie duchowe podobieństwo między spirytualistyczną koncepcją ewolucji, której przewodzi Chrystus jako przedwieczne Słowo, a religijno-kosmicznymi wizjami Messiaena. Choć kompozytor francuski prawdopodobnie nigdy nie zetknął się z poezją czy myślą Słowackiego, jednak w doświadczeniu wewnętrznym doszedł do tego samego punktu węzłowego i rozwinął podobne koncepcje religijne i artystyczne.

Uderzona tym duchowym podobieństwem zapragnęłam usłyszeć na scenie żywe słowo Juliusza Słowackiego i muzykę „Dwudziestu spojrzeń”. Napisałam scenariusz wykorzystujący fragmenty niedokończonego poematu kosmogonicznego, ukazując syntetycznie – z zapożyczonym od Słowackiego rozmachem – dzieje Wszechświata od początku, gdy z woli duchów powstawały gwiazdy i planety, do nieznanej pocie II Wojny Światowej, kiedy to ludzka samowola niemal doprowadziła do kresu historii. Kontynuując właściwy Słowackiemu sposób myślenia, wprowadziłam na scenę aniołów i ludzi. Szczególne miejsce – obóz w Zgorzelcu (Görlitz), gdzie Olivier Messiaen

przebywał jako jeńiec wojenny – stał się w scenariuszu symbolem wszelkich miejsc kaźni i zsyłki wszystkich czasów, miejscem symbolicznej walki między siłami dobra i zła, reprezentowanymi na scenie przez archaniołów Gabriela i Lucyfera. Jak wiemy, w tym śląskim stalagu, w skromnej „celi”, zbudowanej przez jeńców polskich dla ochrony przed hałasem i zimnem, Messiaen skomponował „Kwartet na koniec Czasu”, wykonany w lodowatym baraku muzycznym jako koncert dla kilkuset więźniów. Tam ewentualnie mogły już powstawać inne jego koncepcje muzyczne, wykorzystane później w fortepianowych wizjach „Dwudziestu spojrzeń”. W scenariuszu muzyka Messiaena, wykonana i komponowana, budzi wielkie zainteresowanie innych jeńców, dla których staje się oparciem i środkiem wyzwolenia ku pięknu i prawdzie. Siła muzyki Messiaena zyskuje w finale spektaklu walor nie tylko humanistyczny, ale i kosmologiczny – w symboliczny sposób zamyka bramy piekła i wyzwala ku Światłu.

Przedstawienie powstało we współpracy z młodym wirtuozem fortepianu, Adamem Kałduńskim, który interesuje się także poezją i filozofią. Dobrał on do słów monologów i dialogów fragmenty muzyki Messiaena, nie tyle ilustrując treść dramatu czy tworząc klimat, ile wprowadzając dźwięk jako dodatkową siłę, stworzoną przez człowieka, lecz przekraczającą zwykłe ludzkie moce. Pianista odbył szereg prób z aktorami amatorskiego teatru studenckiego i sam wystąpił w spektaklu w roli Messiaena, grając na żywo, częściowo z pamięci, arcytrudne fragmenty „Dwudziestu spojrzeń” i „Wizji Amen”, osiągając niezwykle siłę wyrazu.

W przedstawieniu wzięli udział studenci, członkowie Sekcji Teatralnej Koła Literackiego. Spektakl reżyserowała Magdalena Hierowska, doktorantka naszego uniwersytetu, członkini Koła Literackiego, zarazem aktorka i animatorka amatorskiego ruchu teatralnego. W mówionych spoza sceny rolach Juliusza Słowackiego, Mistrza Słowa i Jeńców wystąpił gościnnie Tristan Korecki – poeta, tłumacz, performer i recytator.

Zdjęcie ze spektaklu *Narodziny Słowa*: Julita Sobiewska (Lucyfer) pokonany potęgą miłości i muzyki

Przygotowując przedstawienie korzystaliśmy z konsultacji muzykologa Michała Klubińskiego, a w końcowej fazie prób – także dra Jerzego Stankiewicza, kawalera francuskiej Legii Honorowej, badacza twórczości Messiaena i jego pobytu w Zgorzelcu.

Po zakończeniu spektaklu odbyła się rozmowa dotycząca korespondencji między koncepcjami Słowackiego i Messiana. Wzięli w niej udział Jerzy Stankiewicz, maestro Łukasz Borowicz, który w swojej karierze dyrygenckiej prowadził kilkakrotnie wykonania dzieł Messiaena, i pisząca te słowa Magdalena Saganiak, badaczka myśli poety, zajmująca się także zagadnieniami doświadczenia wewnętrznego. Dyskusję moderował Michał Klubiński. Zapis tej rozmowy publikujemy w niniejszym numerze „Colloquia Litteraria”.

Dodatkowo, w niedzielę 9 lutego, o godz. 18.00, pokazano film dokumentalny i muzyczny pt. „Urok niemożliwości” („Charme

des impossibilités”, reż. Nicolas Buenaventura Vidal, Francja 2006), niezwyklej dokument muzyczny, dowodzący niezłomności działań ludzkich na krawędzi otchłani. Jest to właśnie rzecz o narodzinach arcydzieła Oliviera Messiaena: „Kwartetu na koniec Czasu”. Po projekcji odbyła się rozmowa z widzami, którą poprowadzili Jerzy Stankiewicz i Michał Klubiński.

Przypominamy plakat z tego wydarzenia.

*Magdalena Saganiak,
Opiekun Koła Literackiego Studentów UKSW
Pełnomocnik Dziekana ds. organizacji
Jubileuszu 25-lecia WNH UKSW.*

Zdjęcie z prób do spektaklu *Narodziny Słowa*: Magdalena Hierowska, Franciszek Głodzik, Adam Kałduński, Michał Kiraga, Maja Mastalerz, Anna Wyrzykowska

NARODZINY SŁOWA

Spektakl słowno-muzyczny

wystawiony

dla uczczenia 25 rocznicy założenia Wydziału Nauk Humanistycznych UKSW

DNIA 8 LUTEGO 2025, GODZ. 17.00

AULA MUZYCZNA

Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, ul. Dębowska 5, Warszawa

Scenariusz

na motywach poezji mistycznej J. Słowackiego i pism programowych O. Messiaena

Magdalena Saganiak

Reżyseria

Magdalena Hierowska, Magdalena Saganiak

Opracowanie muzyczne

na podstawie kompozycji O. Messiaena

„Dwadzieścia spojrzeń na Dzieciątko Jezus” i „Visions de l'Amen”

Adam Kałduński

Scenografia – Magdalena Saganiak, Artur Filipek

Projekcje – Aleksandra Lesińska

Garderoba – Paulina Stasiak

WYSTĘPUJĄ

Juliusz Słowacki/Mistrz Słowa – Magdalena Hierowska, Tristan Korecki

Anioł Gabriel/Aktorka – Daria Borkowska

Anioł Lucyfer/Aktorka – Julita Sobiewska

Dyrektor Teatru/Archanioł Michał – Julia Sokołowska

Ariel/Aktorka – Maja Mastalerz

Anioł/Kobieta z Marzenia – Anna Wyrzykowska

Duch Globowy Ziemi/Jeniec – Michał Kiraga

Astarot/Jeniec – Franciszek Głodzik

Głosy Jeńców – Tristan Korecki

Olivier Messiaen/Anioł Muzyki – Adam Kałduński

Na fortepianie historycznym marki Licher

gra

Adam Kałduński

Zdjęcie ze spektaklu *Narodziny Słowa*: Anioły (Maja Mastalerz, Julita Sobiewska, Daria Borkowska, Franciszek Głodzik) przyglądają się z Nieba Dzieciątku w żłóbku

Zdjęcie ze spektaklu *Narodziny Słowa*: Julita Sobiewska (Lucyfer) , Daria Borkowska (Gabriel) w ruinach zbombardowanej Warszawy

Zdjęcie ze spektaklu *Narodziny Słowa*: Adam Kałduński (Messiaen i Duch Muzyki) w złotym królewskim płaszczu jako uosobienie zwycięskiej siły muzyki

Zdjęcie ze spektaklu *Narodziny Słowa*: Daria Borkowska (Gabriel) i Julita Sobiewska (Lucyfer) w walce o losy świata

CZĘŚĆ II [10.00-13.30]

LOGOS - MIT - IKONA - WYOBRAŻNIA

prof. dr hab. Wojciech Kudyba
Ikona „Jedynego imię” w poezji współczesnej

mgr Magdalena Horewska
Teatrzonek porywka jako leśki dar słowa – M. K. Szarlewska, „De perfecta poesi”

dr Klaudia Jeznach
Ikona i logos jako oblica objawienia uobecnienia

mgr Michał Kłubiński
Logos w twórczości muzycznej jako cnoty redukcji i miłczenia. Ujęcie Igora Strawińskiego i Zygmunta Mycielskiego

mgr Artur Filippek
Diaskiopia mitu i logosu. Izzykowski i Leśmian

mgr Aleksandra Lesińska
Logos a światy [nie]wizualne Grabieńskiego. Perspektywy wyobraźni

DYSKUSJA [10.00-13.30]
PRZERWA NA OBIAD [13.30-14.30]

SESJA III [14.30-17.30]

SPOŁECZEŃSTWO-MOWA-TRADYCJA-TEATR

dr hab. Beata Gaj, prof. ucz.
„Αἰὼνός χαρακτήρ ἐστὶ λόγος ὑπερῆτος” – Charakter człowieka poznaje się dzięki słowu. Białostytne i nowohelskie refleksje nad cywilizacjami i literaturą

ks. prof. dr hab. Jarosław Białasicki OMI
Ontologia w wychowaniu i dyskursie Oskarów (późnocyfny Numerus)

ks. mgr Walter Ukurikujimfura
The human word versus the supernatural word. Traditions of Rwandan orature in the apparitions of Mary at Fieboho Bisocho katolickie versus słowo mędrorozumne. Tradycje ontologii rozumnej w objawieniach maryjnych w Kibeho

dr Vira Neszew
„Dies Irae” Jana Kasprzaka i Mikołaj Woronego: epigonalność czy próba tworzenia dialogu międzykulturowego poprzez literaturę?

dr Łukasz Kocharek
Literatura i tożsamość: „Aślowanie uniwersali” ad nauczych rim” Vassimiy Khadim i „Jed” Szczepana Tworzydła

dr hab. Jacek Kopecki, prof. ucz.
Logos po kulisy świata. Koncepcja świata w niemyrnym dramacie Białoszewskiego „Kajakłódek”.

dr hab. Paweł Stangret, prof. ucz.
Etyka logosu – teatralne próby twórcze

DYSKUSJA [17.00-17.30]
PRZERWA [17.30-18.00]

SESJA IV [18.00-20.30]

CZĘŚĆ I

RODZINA I SZKOŁA

mgr Maciej Kozłowski
Dom i rodzina jako jedno z u-konkretności Logosu. Na marginesie hawskiewiczowskich lektur (i nie tylko)

dr Łukasz Tupacz
Ciele i kciaki i kryteria indukcji wyznaczone w języku młodości. Jak wzmocnić naukowalność ucznia podczas kciaki języka polskiego dzięki przepływowi wyznacznik?

mgr Marcin Milko
Poznawalność tożsamości. Logos nauczyciela języka polskiego w szkole podstawowej

CZĘŚĆ II

MŁODZI ADEPCI NAIKI

stud. Hubert Mienkowski
Poeta – twórcza czy zmiennokształt? Koncepcja zdolności twórczej jako daru od Boga w poezji obywatela na przykładzie twórczości Adama Naruszewicza i Franciszka Dmochowskiego Koźłanina

stud. Weronika Dobosz
Akt literacki jako korzystanie z twórczości młody Logosu w przestrzeni medialnych światów.

stud. Mateusz Kasperzak
Logos a myśl. Analiza kognitywnych mechanizmów kategoryzacji rzeczywistości świata zewnętrznego na przykładzie egzystencji naitycznych naitu autotomów zmiennokształt obywatela na terenie Polski

stud. Maria Kosak
Językowy obraz świata w „Studiach o gusiach, czarach, zabobonach i przesądach ludowych”. R. Burdowski

DYSKUSJA [20.00-20.30]

Plan sesji i wydarzeń towarzyszących

SOBOTA, 8 LUTEGO 2025
Aula Jana Pawła II, UKSW, ul. Dewajtis 5

POWITANIE [9.00-9.10]

SESJA I [9.10-10.00]

BIBLIA - TEOLOGIA - FILOZOFIA

prof. dr hab. Kazimierz Pawłowski
Logos i Eros w filozofii przedchrześcijańskiej Włók Jozefina i „cnoty” w koncepcjach kosmologicznych i teologicznych niektórych filozofów epoki przedchrześcijańskiej (temple filozoficzne)

ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz
Logos we wczesnej filozofii chrześcijańskiej

mgr Piotr Górak
Wychowanie: Młomana Aleksandryjskiego. Chrystus jako Logos, nauczyciel i imię

dr hab. Antoni Cygł, prof. ucz.
Logos jako Światła w średnio-wschodniej prozie mistycznej – Henryk Szto i hermeneutyka obywateli Boki Yotiga Mafroli Przechodźce. Refleksje dotykające pamięci Profesora Józefa Kozłowski

dr hab. Dominika Budzianowska-Węgrda, prof. ucz.
O wadze gadatliwości i lekkości na jej według Platona i Chomskiego (na podstawie tradycji „O gadatliwości”)

DYSKUSJA [10.40-11.00]
PRZERWA [11.10-11.30]

SESJA II [11.30-13.30]

SŁOWO - PODMIOTOWOŚĆ - SPOŁECZEŃSTWO

prof. dr hab. Krzysztof Kocik
Najwyższe reza mitu w myśleniu o państwie i polityce w XVIII/XIX wieku w Rzeczypospolitej

prof. dr hab. Bogusław Dopart
Witna Mickiewicza. Religijność Maryjny – Słowo profety – Słowo Mięzra Andrzeja

dr hab. Ewa Rzepecka-Pawłowska, prof. ucz.
Supremacja teorii. Logosy Adama Mickiewicza

dr hab. Dorota Kiełbaso, prof. ucz.
Biblijna koncepcja Logosu w literaturze i w [współ] światowej

DYSKUSJA [12.30-13.00]
PRZERWA [13.10-13.40]

dr hab. Anna Kozłowska, prof. ucz.
Język Jolentis jako Logos. Literacka ideologia Wiesława Myślenia

dr hab. Piotr Miedziar-Nieckowski, prof. ucz.
Bola faceci i w języku

dr hab. Anna Szczepan-Wajnszka, prof. ucz.
„Skądże słowo tak biegnie do dźwięku”. O naciśnięciu poetyckim wadżu Jerzego Lieberta.

DYSKUSJA [14.40-15.00]
PRZERWA NA OBIAD [15.00-16.00]

15.30 – Rejanie Uroczystego Tortu przez Panią Dziekan prof. ucz. dr hab. Dorotę Różalską, fajer prof. Aulę Jana Pawła II

UROCZYSTY WKRĘCENIE DYPLOMÓW 16.00-16.45

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

Aula Muzyczna

STUDENCI

PRACOWNIKOM, STUDENTOM I ABSOLWENTOM

Spektakl słowno-muzyczny

„NARODZINY SŁOWA”

17.00-17.45

Scenariusz na motywach poezji mistycznej Juliusza Słowackiego – Magdalena Saganak

Reżyseria – Magdalena Horewska, Magdalena Saganak
Oprowadzenie muzyczne na podstawie kompozycji Olivera Messiana „Tridactyla” (opracowanie na „Dziwotwórcy” – Adam Kłubiński)

Projekcja – Aleksandra Lesińska
Wytytuł: Magdalena Horewska, Studenci WNH UKSW – Daria Borkowska, Anna Wierzyńska, Franciszek Gładzik, Michał Krasa, Mała Muzyczna, Julia Sobiełska, Julia Sokolowska – zadania akrobaticzne

Adam Kłubiński – fortepian

Rozmowa

„MISTYKA SŁOWA – SŁOWACKI I MESSIAEN”

18.00-19.00

Oprowadzenie – mgr Michał Kłubiński, muzykolog i krytyk muzyczny Uczęstnicy:

dr h.c. Jerzy Stankiewicz – muzykolog, kawaler francuskiej Legii Honorowej za zasługi w badaniach nad biografią Olivera Messiana
dr hab. Łukasz Barwicki – prof. Akademii Muzycznej Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, dyrygent i dyryktor Filharmonii Pomorskiej

dr hab. Magdalena Saganak – prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, badaczka północy twórczości Juliusza Słowackiego.

WNH
UKSW

Wydziiał Nauk Humanistycznych
UNIWERSYTET KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

WYDZIAŁ NAUK HUMANISTYCZNYCH UKSW

ZAPRASZA

JUBILEUSZOWA KONFERENCJA NAUKOWA LOGOS – SŁOWO, ROZUMNOŚĆ, TWÓRCZOŚĆ

8-9-10 lutego 2025 roku

UNIWERSYTET
KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
Warszawa, ul. Dewajtis 5

NIEDZIELA, 9 LUTEGO 2025

Aula Jana Pawła II, UKSW, ul. Dewajtis 5

10.00 UKSW, Aula Jana Pawła II – Dialog, tożsamość i międzykulturowość, rozmowa z udziałem prof. Anny Ciołki i jej gości, prewencja tematu jubileuszowego

12.30 Kościół Polakomobli – Akta fcy, koncepcyjna w intencji przerwiliśmy oraz studentów WNH UKSW

13.15 Kościół Polakomobli – Koncert chóru „Gaudete in Domino” pod dyktando Doroty Dąbrowskiej (w programie koncertu utwory m.in.: Miłocina Bembrowa, Juliusza Łokutka, Zuzanny Kosiak, Paula Łukaszewskiego)

Uwaga – w kościele może być zabronione ciepłe odzienie.

PRZERWA NA OBIAD [14.00-15.00]

15.00-15.15 Otwarcie wystawy prac Joanny Koreckiej „Wizualizacje słowa”

15.15-16.00 UKSW, Aula Jana Pawła II – Wiczeń wspomnień prawowłotów i akrobaticznych WNH UKSW

16.00-16.45 UKSW, Aula Muzyczna – Prezentacja filmu dokumentalnego i muzycznego „Złotk młodości”, film Miłocina Bembrowa z udziałem. Prezentacja: Jerzy Stankiewicz i Michał Kłubiński

18.00-20.00 UKSW, Aula Jana Pawła II – Rozmowa jubileuszowa.

PONIEDZIAŁEK, 10 LUTEGO 2025

Aula Jana Pawła II

CZĘŚĆ I

LOGOS - POZNANIE - NIEPOZNAWALNOŚĆ

prof. dr hab. Teresa Dobrzyńska
Stosowanie w sztuce. Wyznacza i refleksje poeów

mgr Tristan Korecki
Enache en ho Logos: O bytowania w Słowie wraz kika

ks. dr hab. Jerzy Sikora, prof. ucz.
Zerknij poeów jako narzędzie poznania (Bogdan Czakowski, Adam Czerniak, Tymoteusz Rzepowski)

dr Mateusz Kowalski
Jak mówić się o tym, co niepoznawalne? Koncepcjonalizacja „rzeczy samych w sobie” na przykładzie wybranych tekstów filozoficznych

dr Rafał Januszczak
Słowa i znak kłami

dr hab. Magdalena Saganak, prof. ucz.
„Chciał Pan Stanisława Lema jako agnostyka hermeneutyka Wschodnia

DYSKUSJA [10.00-10.30]
PRZERWA [10.30-11.00]